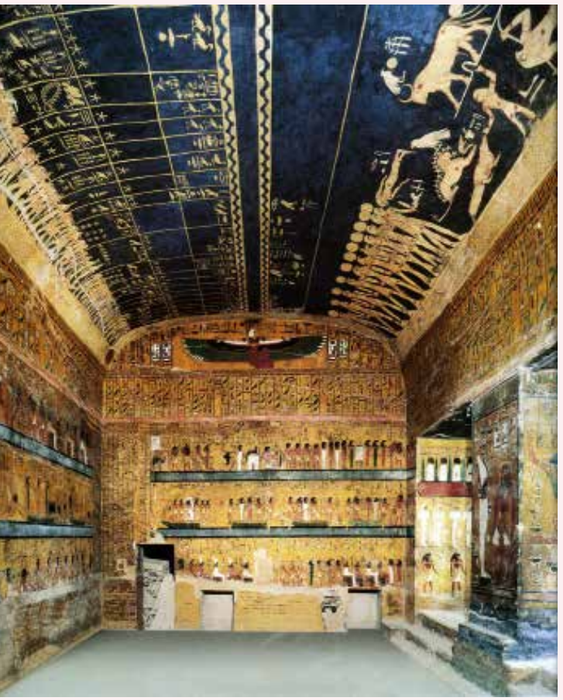
De tombe van Seti

LAURENS MEERMAN

21 Graftombe van farao Seti I. Met 120 meter is dit de langste en bovendien de meest gedecoreerde tombe in de Vallei der Koningen in Egypte.

22 Fragment met hiëroglyfen, afkomstig uit de tombe van Seti I (1323-1279 voor Chr.) 19de dynastie van Egypte • beschilderd kalksteenreliëf, hoogte 24,5 cm • British Museum, Londen

23 **Joseph Michael Gandy**
Grafkamer (Sepulchral Chamber) in het huis van sir John Soane, 1825 • waterverf op papier • Sir John Soane's Museum, Londen

In 1817 ontdekte de Italiaanse protoarcheoloog Giovanni Belzoni een uitzonderlijk grote graftombe in de Egyptische Vallei der koningen [21]. Hij was niet de eerste bezoeker sinds het complex duizenden jaren daarvoor was verzegeld, want alle elf kamers waren zo goed als leeg. Naast de ongekende hoeveelheid fraaie muurschilderingen resteerde er één indrukwekkend object: de lege sarcofaag, waarvan ook bijna elke centimeter is gedecoreerd. Gemaakt van een reusachtig blok calciet, was deze koninklijke grafkist vermoedelijk vanwege het gewicht achtergelaten.

Belzoni had een unieke vondst gedaan. De eer ging echter naar zijn opdrachtgever: de Britse consul-generaal Henry Salt. Die liet zijn hele verzameling Egyptische oudheden in 1821 vanuit Alexandrië verschepen naar Londen, waar het British Museum de eerste aankoopmogelijkheid kreeg. In Londen probeerde ook Belzoni wat te verdienen aan zijn ontdekking: hij maakte twee kamers van de graftombe na in de zogeheten Egyptian Hall aan Piccadilly, en zodra de sarcofaag in de haven arriveerde, probeerde hij die tevergeefs voor de tentoonstelling te lenen. Belzoni had een goede reden om de sarcofaag beroemd te willen maken: alleen als die voor meer dan 2000 pond werd verkocht, ontving hij van Salt de helft van het overschrijdende bedrag. Na twee jaar op zicht te zijn geweest in het British Museum kwam de sarcofaag in 1824 weer op de markt. Belzoni had het museum op de mouw gespeld dat een buitenlandse verzamelaar er een bod van 3000 pond op had gedaan. Dat vond het museum een buitensporige som, zelfs voor zo'n exceptionele vondst. Belzoni zelf was intussen in Afrika gestorven.

De sarcofaag werd in een mum van tijd toch verkocht, aan de Londense architect en verzamelaar sir John Soane, die hem voor de begerige neus van zowel de Beierse als de Franse regering zou hebben weggekaapt. De sarcofaag was met 2000 pond Soanes duurste aankoop ooit (het British Museum had zojuist voor hetzelfde bedrag de – bijna – complete verzameling-Salt verworven).

Voor het binnenbrengen in Soanes woonhuis annex privémuseum werd een speciale opening in de achterzijde van het huis gemaakt. Daarna liet men de sarcofaag aan touwen zakken op zijn ereplaats onder de koepel in de omgedoopte 'Sepulchral Chamber' [23]. De Londense high society mocht in 1825 op drie feestavonden de nieuwe aanwinst komen bewonderen. De schilder J.M.W. Turner, de dichter Samuel Taylor Coleridge en prins Augustus Frederick verdrongen elkaar rond de sarcofaag, die voor de gelegenheid van binnenuit werd verlicht. Men fluisterde dat Plinius de Oude er al over had geschreven. Anderen meenden dat hij was gemaakt voor Alexander de Grote.

Die ideeën verdwenen eind negentiende eeuw, toen het hiëroglifenschrift al enkele decennia was ontcijferd [22]. De sarcofaag bleek rond 1279 voor Chr. te zijn gemaakt voor de machtige farao Seti I, wiens reis door de onderwereld minutieus in het calciet is geïnscribeerd. De oplettende bezoeker van Soanes collectie kan tevens een inscriptie vinden die geen vertaling behoeft. Gebeiteld in de bovenrand van het voeteneind van de sarcofaag is de claim van de man die hem uit de vergetelheid haalde: G BELZONI.

Laurens Meerman is kunsthistoricus en lid van de redactieraad van Kunstschrift

